



Čas přípravy  
viz dále



Čas realizace  
viz dále



Prostor  
venku, uvnitř



Roční období  
kdykoliv



Počet účastníků  
libovolný



Věková kategorie  
12–14 let

## STOPAŘSTVÍ A STOPOVÁNÍ

### Obecný cíl:

Rozvoj těchto kompetencí: k učení, sociální a personální, k řešení problémů.

### Konkrétní cíl:

Poznávání stop zvířat v přírodě, cvičení postřehu.

### Motivace:

Každý správný detektiv musel někdy sledovat stopy pachatele. Hajní či myslivci zase sledují stopy zvěře. Jsou schopni z nich poznat, jak se zvíře pohybovalo, zda bylo zraněné apod. Zkusme se takovými stopaři stát i my. Nejednu výlet či schůzku si můžeme zpestřit některým z následujících úkolů.

### Potřeby:

Viz dále.

K tomuto metodickému listu patří pracovní list P5A.

### Provedení:

#### Lidské stopy

Všimáme si otisků bot, jejich drážek a různých tvarů. Vyzkoušíme, jak se mění odstupy mezi jednotlivými otisky, když člověk jde pomalu, rychle, když běží. Rozdíly jsou i v tom, zda člověk jde do kopce (vzdálenost mezi otisky se zkracuje) nebo z kopce.

#### Psí tlapky

Nejčastěji v zimě v parku lze pozorovat různé otisky psích tlapek ve sněhu. Porovnejte a přeměřte velikosti jednotlivých otisků. Komu se podaří najít největší nebo naopak nejmenší otisk?

#### Domácí mazlíčci

Každý, kdo má doma zvíře (morče, psa, kočku, apod.), přineste otisk jeho tlapky. Jednou z možností, jak jej získat, je polštářky zvířeti lehce namazat tukem a otisknout na papír. Na další schůzce vytvoříme z těchto otisků přehledku a určíme, kterému zvířeti otisk patří (u psů lze zkusit odhadnout i rasu nebo alespoň velikost psa).

#### Záznam stopy

Nalezené stopy zkusíme i nakreslit. Není to úplně jednoduché, jak se zdá, ale mezi dětmi se určitě alespoň jeden zručný kreslíř najde. Stopy na sněhu se také dobře fotografují. Je dobré položit ke stopě například krabičku od zápalek pro určení velikosti.

#### Stopování

Jak daleko dokážeme následovat zvířecí stopy? Lze ze stop vyčíst, co se stalo? Kromě savců zanechávají otisky i ptáci. U nich je zajímavé, že mohou náhle zmizet. Které ptáky poznáte podle jejich otisků? Bohatým nalezištěm otisků vodních ptáků (kachny, labutě apod.) jsou bahnitá břehy rybníků.

#### Stopování za čtou

Polovina hráčů odejde neznámo kam. Konečný cíl své cesty napíše na papír, který vloží do obálky a zalepí. Tuto obálku bude mít k dispozici druhá polovina hráčů. Ta za první skupinou vyrazí po půl hodině a jde podle stop, které jsou první povinni zanechávat. Lze značit různým způsobem – domluvenými značkami, křídami na dláždění, stromech apod. Druhá skupina by tyto značky měla odstraňovat, aby při příštích hrách nedocházelo k omylům. Na silnici obvykle není třeba dělat tolik značek, zato v polích a na lukách bude třeba sypat například piliny nebo papírky, aby byla stopa zřetelná. Může být pravidlo, že ve všech značky nebudou, pronásledovatelé se mohou zeptat lidí. První skupina označuje cestu různými značkami, jindy položí dopis s udáním dalšího směru. Ztratí-li stihatelé stopu, rozejdou se do okolí a hledají, dokud ji nenajdou, například podle otisku bot první čtyři. Dopis s udáním konečného cíle ovšem otevřou jen tehdy, pokud stopu ztratí úplně. V tom případě však prohrávají.

**Varianta:** První četa připraví v cíli tábořiště a jídlo pro obě čety.

Tentokrát však mohou jít nejkratší možnou cestou. Vyhrává to družstvo, které přinese lístek v nejkratší době.

**Varianta:** Po stopách se vydávají jednotlivci, ne celá družstva.

**Za zraněným vlkem**

Vyznačte trať v délce 1,5–2 km stříkanci husté červené barvy, která představuje krev zraněného vlka. Střídejte čitelné a přehledné úseky s místy, kde jsou stopy jen málo zřetelné a je třeba je skutečně velmi pozorně hledat. Úkolem jednotlivců nebo tří- až čtyřčlenných skupinek je vystopovat toto zraněné zvíře až k jeho doupěti. Tam je (např. v dutém pařezu) obálka s kartičkami, které slouží jako důkaz o splnění úkolu. Při sledování stop je zakázáno stopy pošlapat nebo jinak zničit. Upozorněte hráče, aby se chovali tiše jako skuteční stopaři.

**Lesní schránka**

*Pomůcky:* nastříhané proužky papírků, stopky

Vyznačte v lese stopy papírovými pásky. Každých 20 kroků jeden pásek odhodte nebo zavěste. Konec cesty označte třemi pásky vedle sebe. Trasu vedte na místo vzdálené půl kilometru až kilometr nejlépe k dutému pařezu. Do něj vložte lístky (tolik, kolik je družstev). Pak vysílejte z tábora v desetiminutových intervalech jedno družstvo za druhým. Družstva jdou po stopách tak rychle, jak mohou. Papírky ovšem nechávají na místě a nesmějí se jich ani dotknout, aby měli všichni stejné podmínky. Když doběhnou na konec cesty, vezmou si ze schránky jeden lístek a vrací se do tábora. Tentokrát však mohou nejkratší možnou cestou. Vyhrává to družstvo, které přinese lístek v nejkratší době.

*Varianta:* Po stopách se vydávají jednotlivci, ne celá družstva.

**Domino**

*Čas na přípravu:* 20 minut (nastříhání kartiček)

*Čas na realizaci:* 30 minut (nalepování a popisování kartiček)

*Pomůcky:* čtvrtky, nůžky, pravítko, psací potřeby, obrázky stop jednotlivých zvířat

Vytvořte s dětmi domino se stopami. Kartičky cca 6x3 cm rozdělte čárou napůl. Do jedné poloviny nakreslete nebo nalepte obrázek stopy některého zvířete, do druhé napište název jiného zvířete. Takto vytvořte přibližně čtyřicet kartiček, s nimiž si následně zahrajte klasické domino.

Na tuto činnost lze navázat v soutěži Pionýrská stezka.

Tato aktivita přibližuje Ideály Pionýra: Příroda, Poznání a Pomoc.

**Přístup k dětem se specifickými vzdělávacími potřebami:**

Aktivita umožňuje začlenění dětí do kolektivu a nevytváří bariéry pro děti se specifickými vzdělávacími potřebami. Vedoucí musí dbát na individuální přístup k těmto dětem a respektovat obecná doporučení v úvodní části metodiky.

**Moje poznámky:**